

S:t Olof

Nr 3 - 2018 Årg 28

Medlemsblad för Torshälla hembygds-
förening S:t Olofs Gille

Några bilder från sommarens bejublade underhållning på Bergströmska Gården och Allsången på Holmberget

12 juli: Göran Bringholm dragspel, Hans
Gabrielsson bas & Sonny Nordmark gitarr

19 juli: Göran Axelsson dragspel

26 juli: Djurgårdens spelmanslag fr.v. Maria Melin, Ann-Mari Kollarik,
Torsten Gau, Lennart Robertsson (gitarr), Lotta Hellström & Tord Carnemar

Åldermannen har ordet

När jag skriver denna sida har Torshälla marknad avslutats och vi har gått in i hösten och mitten av september. Marknaden fungerade väl för vår del med många besökare i Bergströmska gården.

Årets marknad var ju lite speciell med sin inflaggning av att Torshälla under 2018 kommer att passera 10 000 invånare, vilket vi återkommer till i S:t Olof nr 4.

I detta välmatade nr 3 av S:t Olof informeras bl.a. om sommarens fina program och lyckade aktiviteter i vår regi på Bergströmska gården eller i samverkan med andra aktörer på Holmberget.

Nu samlar vi oss till en förhoppningsvis fin höst fylld av bra dagar på hembygds-museet. Men vi har också annat att erbjuda. Ett exempel på en annan aktivitet är en utflykt till Strängnäs den 4 oktober med besök i Arsenalen och Strängnäs domkyrka – vår stiftskyrka, sevärd även utan Karl IX:s riksregalier. Se separat utskickad kallelse.

Vi vill ju även informera om vår verksamhet på andra sätt och vi kan nu be er digitalt söka information om Torshälla hembygdsförening via vår nu nya färdigställda, uppgraderade hemsida:

<http://www.sanktolofsgille.se>.

Gillet har också deltagit i en workshop om utvecklingsplanen ”Torshälla 2030” och där pläderat starkt för att Torshälla måste ta tag i vardagsproblemen, innan man lägger all kraft på en långsiktig plan.

Med anledning av problemen i stadsmiljön, väl synliga nu ett år efter 700-årsjubileet, har vi uppvaktat Torshälla stads nämnds ordförande Lars Göran Karlsson och fått löfte att en stadsmiljögrupp, med representation från föreningar, organisationer - inklusive S:t Olofs Gille - ska bildas för bearbetning av brister i stadsmiljön, estetiskt och skötselmässigt, för att tillsammans ytterligare utveckla vårt fina Torshälla.

Jag återkommer till detta eftersom det är högst naturligt att en aktiv hembygdsförening inte bara ska värna om historien, utan också finnas med i nuet och tillsammans med andra goda krafter verka för Torshälla framgent.

I det arbetet behöver vi bli fler i Sankt Olofs Gille för att, som jag skrev i det förra numret av S:t Olof, med andra kunna bidra, ”delta i ett arbete som knyter samman historia, nutid med framtidsutveckling”

Tryggve Lundh, Ålderman

Den gamla dansbanan på Torsharg blev offer för en pyroman

Vintern 2018 före branden

Dansbanan brinner söndagen den 17 juni

Lågor upp till trädskronorna

Dansbanan i ruiner efter det hemska dådet

Den anrika dansbanan på Torsharg IP brann ner till grunden söndagsnatten den 17 juni. Dansbanan byggdes 1936 och har hyst och glatt många dansare genom åren. Även kända artister såsom Snoddas har uppträtt. Polisen tror branden är anlagd.

När räddningstjänsten kom var dansbanan helt övertänd och kunde inte räddas. Det brann även i en närliggande byggnad som kunde släckas innan elden spred sig. Samtidigt brann det i två containrar. En vid Torsharg IP och en vid Edvardslunds skolan.

Polisen kommer att sätta in allt man har för att lösa det här säger man, men menar samtidigt att resurserna är begränsade och att man måste prioritera hårt bland alla ärenden.

Polisen menade att det är osannolikt att det börjar brinna på så många ställen samtidigt och misstänker därför att bränderna var anlagda och har inlett en förundersökning rubricerad mordbrand.

Någon misstänkt finns inte i nuläget.

Många Torshällabor som kom och såg ruinerna dagen efter branden blev både ledsna och förbannade. Några av de äldre erinrade sig också artister som Snoddas och Douglas Håge som uppträtt där. En kom ihåg annonsen att Evert Taube skulle komma, men att besöket blev inställt i sista stund pga. sjukdom.

Ovan information och bilder har saxats ur olika sidor på Google.

Se även artikeln om Fridshem på sista sidan.

Sommarunderhållningen på Bergströmska Gården

Sommarens torsdagsunderhållning på vår fina innegård blev mycket uppskattad och välbesökt trots eller tack vare ”medelhavsvädret” med temperaturer över 30 grader under nästan hela juli månad.

För första gången serverades avsevärt mera kallt vatten än kaffe och alla borden i trädgården skuggades nogga under träden och parasollerna.

Göran Bringholms trio ledde allsången och Göran drog några Göteborgsvitsar

Göran Axelsson går runt i skuggan med sitt dragspel

Serveringspersonalen finns i skuggan vid trappan där entrédörrarna är helt öppna för att ge korsdrag via köksfönstren

Forts. sommarunderhållningen

Under totalt fem torsdagar från den 5 juli med Anne-Marie & Karl-Erik på drag-spel till den 2 augusti med Gunnar Kling på nyckelharpa (däremellan uppträdde spelmännen avbildade på omslagssidan) fick besökarna uppleva mycket uppskattad underhållning från scenen under segelduken i hörnet vid bagarstugan.

Scenen skuggas av segelduk och gästerna av parasoller och trädkronor

Trädet till vänster om scenen ger ett oasliknande skydd mot solen

Allsången med fina vishäften engagerade

Växtmarknad i Mormorstäppan

Lördagen den 24 augusti hölls årets växtmarknad i Mormorstäppan, trädgården på andra sidan gatan mot Bergströmska gården. Dussintalet odlare/försäljare med gröna fingrar hade dukat upp sina bord med ett stort antal olika plantor. Även honung fanns att köpa.

Av de 80-100 besökarna som inhandlade lämpliga plantor m.m. på växtmarknaden kom ca hälften in på Bergströmska där kaffe med tillugg serverades ett 40-tal gäster.

Marknaden sedd från Lilla gatan bland fruktträden och ladan i Mormorstäppan

Inte bara borden utan även vissa hattar var prydda med blommor

Naturligtvis hade man tur med vädret, sol och temperatur väl över 20 grader.

Allsångskvällarna på Holmberget blev åter en stor succé

Vid tre tillfällen under sommaren bjöd de tre arrangörerna Eskilstuna kommun, Gamla Torshälla och Finska föreningen in till den mycket populära allsången på Holmberget, se inbjudningarna nedan.

ALLSÅNG

PÅ HOLMBERGET
Tre fredagar kl. 18:00

29 juni

GÄSTARTIST: JOHANNA BRUN

27 juli

GÄSTARTIST: MATHILDE STAVEHAUG

24 augusti

GÄSTARTIST: SMEDBÄLGARNA

ALLTID GRATIS INTRÄDE

Finska föreningen serverar korv och dryck.
Medtag gärna egen stol.

ARRANGÖRER: IOGT-NITO, Torshälla församling, Torshälla finska förening, S1 Cloti Gille och Eskilstuna kommun

De tre fredagskvällarna var mycket välbesökta och viljan att klämma i med kraftfulla stämmor saknades inte.

Anette, Jan-Erik och Christina ledde allsången med den äran den 27 juli

Matilde Stavehaug med komp gjorde ett bejublat uppträdande av publiken nedan

När Smedbälgarna spelade den 24/8 kom några regnstänk som inte påverkade stämningen. Gunilla Westin (IOGT) och sångledaren Birgitta Lovén tackade för musik & sång.

Torshälla på 1930-talet - forts, från nr 2-2018 av Bernt Pettersson

I mitten av 1930-talet hade staden byggt ett varmbadhus i en utbyggnad av Stads-källaren efter ån. I badhuset fanns en bastu och ett rum med stora tvättholkar (lagg-kärl), där man ibland kunde bli skrubbad av en baderska. Jag tyckte om att gå och bada och bada bastu. Badhuset omvandlades 1959 till tvättstuga som var i drift ett tiotal år.

I slutet av 1930-talet var staten villig att sälja ut kronans mark vid Ängsholmen till Torshälla för friluftsliv och sommarhusbebyggelse. Mot detta protesterade Eskilstuna stad, som ansåg sig vara i större behov av Ängsholmen för sina innevanare och yrkade på att få köpa Ängsholmen. Trots överklagande från Torshällas sida blev det Eskilstuna som 1938 fick köpa Ängsholmen. I detta fall liksom i den kommande sammanslagningen 1971 med Eskilstuna, förlorade Torshälla en möjlighet att utvecklas och verka som en självständig stad.

Från år 1936 är det olympiaden i Berlin, som jag bäst kommer ihåg. Spelen var ju Hitlers stora propagandatävling, där han stod som värd i en mycket välorganiserad och storslagen olympiad. Jag följde noga Sven Jerrings (farbror Sven) radioreferat från bl. a. fotbollsmatchen mot Japan, som storfavoriten Sverige förlorade med 2-3. ”Japaner, japaner, japaner, de är små men synnerligen hårda.” Det klassiska referatet sänds fortfarande på radion ibland. Annars hade Sverige stora framgångar med bl. a. fyra guldmedaljer.

Den färgade amerikanen Jesse Owens var den stora stjärnan också med fyra guld; 100 m, 200 m, längdhopp och stafett 4 x 100 m.

Han blev mycket populär och var ett föredöme för de färgade idrottsutövarna.

År 1937 slutade jag den sjuåriga skolgången. Lärarinna i storskolan hade varit Frida Grönberg, som trots återkommande sjukledighet lyckades genomföra vår skolgång i hennes sista årsklass. Hon tackade särskilt oss pojkar för att vi hade varit snälla och fogliga så att hon hade orkat fullfölja våra sista terminer. Frida Grönberg var en snäll och bra lärarinna, som de dagar hon inte orkade gå till skolan ersattes av sin pensionerade make Fredrik Grönberg. Han var en fordrande lärare, som vi hade stor respekt för. Han satte ofta pekpinnen i bröstet på den som skulle svara på en fråga. Då var det inte så lätt att svara alla gånger. Grönbergs stipendium på 25 kr var välkommet, för de pengarna köpte mor kläder till mig.

Examen 1937 – Lärare Frida Grönberg

Veckan efter att jag slutat skolan började jag arbeta vid Firma Rostfritt på Eskilstunavägen. Jag blev springpojke och fick uträtta diverse sysslor. En var att cykla till järnvägsstationen vid Nyby med tunga lådor med matbestick, (knivar, gafflar och skedar). En annat var att samla ihop jobbarnas mjölkflaskor och gå till Kristinelund snett över Eskilstunavägen. Där fyllde dottern Elin på

flaskorna med den nymjölade och kylda mjölken. Den servicen uppskattades av de lunchätande jobbarna. I arbetet använde de flesta träskor, som när de var nedslitna samlades ihop och jag fick åka till garvare Rulle Söderling och få dem ombottnade. Om jag minns rätt kostade det 5 kr paret. Lönen första tiden var 10 kr/vecka. Arbetstiden 48 timmar, på lördagen slutade vi kl. 12.

Vi hade en veckas semester, som året därpå utökades till två veckor.

Firma Rostfritt 1937

År 1938 var det oroligt ute i Europa. Tyskarna annekterade Österrike, Sudet-tyskland med stora delar av Tjeckoslovakien. De antinazister, som bodde i dessa områden blev väldigt illa behandlade. En del fruktade för sina liv och flydde till bl.a. Sverige. Jag minns den grupp sudettyskar som kom till Slätvikens pensionat i Vallby julhelgen 1938. Där bodde de en tid, tills de vuxna fick arbete och familjerna flyttade ut. Några av dem, som kom till Sverige, bosatte sig i Torshälla. Bland dem familjen Hoffman, Emma och Micael med barnen Gusten och Leni. Hoffman hade varit polis i sitt hemland Tjeckoslovakien och aktiv i Socialdemokratiska partiet. Det var för övrigt Socialdemokraterna i Sverige som organiserade många av sudettyskarnas resor till Sverige.

Familjen Hoffman bodde flera år i Godtemplargården där de tjänstgjorde som vaktmästare.

1939 bröt andra världskriget ut. Risken att kriget skulle sprida sig till Sverige var påtaglig. Det innebar att även lilla Torshälla beredde sig på att kriget kunde komma. Man förstärkte hemvärnet, som hade bildats några år tidigare. En skjutbana byggdes på Hagas mark för att hemvärnet och även andra kunde öva gevärsskjutning. Man började bygga skyddsrum. När man grävde för skyddsrummet i "Mormorstäppan" larmades polisen om att en man i trenchcoat och båtmössa smög omkring arbetsplatsen. Kunde det vara en tysk spion? Nej, det var den nytilträdde vikarierande borgmästaren Danielsson som övervakade arbetet. Man skulle kunna mörklägga bostaden och vi skaffade svart tyg att hänga för fönstren. Jag vet att vi vid några tillfällen genomförde mörkläggning i bostaden.

Mitt fotografiska intresse gjorde att jag sökte och fick arbete i Flodins Färghandels fotolabb i Eskilstuna 1938. Tyvärr kom kriget 1939 och fotokunderna minskade drastiskt, jag återgick då till industrin. Den småbildskamera som jag köpte 1939 hade jag kvar till 1943. Jag har sparat filmrullarna och håller nu på att digitalisera bilderna, roligt och intressant.

1930-talet hade för Torshällas del börjat med stora svårigheter, men trots ransoner, militärinkallelser och oron för hur kriget skulle utvecklas, slutade årtiondet bra med växande bebyggelse, full sysselsättning och tro på en ljusare framtid.

Bernt Pettersson

Grosshandlaren L. L. Liberg och Haga slott med tegelbruket

*Sammanfattning av Lars Linus Liberg
och NYBY BRUKS LIBERGS-EPOK ur
TNHS skrift nr 4*

*Dagens regeringskansli **Rosenbad** i
Stockholm byggdes av Lars Linus Liberg
1902 (bild av Holger Ellgaard)*

Förord

Omslagets bild på ett hus i Stockholm, Rosenbad, har givetvis mötts av protester. "Ni bör ha en Nybyrelaterad bild, t.ex. Elof Maxes underbara målning av stångvalsverket från 1895, "och inte ett Stockholmshus!" Att vi ändå valde Rosenbad beror på att vi vill väcka viss förundran och nyfikenhet och som Nybyiter är vi givetvis stolta över att "en av oss" låtit bygga Rosenbad.

Citat av Elof Maxe ur Torshälla och Nyby - sida vid sida:

"Förmodligen var den tid som Nyby Bruk ägdes av grosshandlaren Lars Linus Liberg en av brukets glansperioder, om man tar i betraktande att han, ifrån att en gång varit järnhandlarbiträde i Stockholm, vid sitt frånfälle var ensam ägare till en oerhört stor förmögenhet."

Faktaruta:

LARS LINUS LIBERG

(födelsenamn Linus Laurentius)

Föddes i Eskilstuna den 16 december 1847. Dog i Stockholm den 25 februari 1924. Gift med Agnes Sofia Charlotta född Vogel. De fick barnen Sigrid Ingeborg Sofia gift Högborg, Lars Gunnar Mauritz, Agnes Märta Maria och Dagmar Elisabeth Liberg.

Lars Linus Liberg var mycket framgångsrik. Han kom att äga, helt eller delvis, många verksamheter, bland andra: Nyby Bruk AB med Holmens Mekaniska Verkstad, Wikmanshyttans stålverk med lant- och skogsegendomar, Lyckeåborgs bruk i Blekinge och fastigheten Rosenbad i Stockholm (dagens regeringskansli). Han projekterade och byggde Rosenbad med Ferdinand Boberg som arkitekt. Huset stod färdigt 1902.

Familjen hade sin Stockholmsvåning högst upp i Rosenbad, i anslutning till tornet. Han var med och grundade en bank i Stockholm vilken senare köptes av Enskilda Banken. Han var delägare i Norra Södermanlands Järnvägsaktiebolag. Han köpte Rynningsbergs säteri i sin fars och farfars hemort Husby-Rekarne. Vid sin död lämnade han i testamentet en miljon riksdaler var till ett betydande antal arvtagare.

Nytt Plåtvalsverk och en Martinugn byggs 1885

Redan efter tre år som disponent och VD hade Liberg blivit majoritetsägare och kunde nu titulera sig som Brukspatron (ägare av bruket).

Det nya Stångvalsverket byggs 1895

Nytt stångvalsverk och ny spikfabrik samt en järnväg till bruket byggs väster om ån.

L. L. Libergs lyckade investeringar på Nyby Bruk före sekelskiftet

Illustration av Elof Maxe av stångjärnsvalsverket från 1895

Investeringen i Martinstål

visade sig vara mycket lyckad för produktutvecklingen i Plåt- och Stångvalsverken. Den öppnade för många nya stålsorter och produkter som väl mötte den dåtida efterfrågan och nya användningsområden.

Dessutom krävdes mera eldfast tegel till Martinugnarna, eftersom det egna tegelbruket, vid nuvarande Krusgården, inte hade tillräcklig kapacitet.

Vid sekelskiftet kom allt råmaterial som regel sjövägen till Torshälla och lossades från skutor och pråmar med kran. Tackjärn och skrot kördes på våghuset och lastades därefter vid Valsverksberget.

I Torshällas stad bor 1893 personer och i Nyby 622.

1901 köper Grosshandlare L. L. Liberg **Larsbo-Norn AB**, som äger 5 bruk i Bergslagen, bl.a. Wikmanshytte Bruk där sonen Gunnar Liberg är bruksdisponent 1909-1918. Åren 1915 t.o.m. 1917 visade man upp rejält större vinster, rekordåret 1916 noteras 2.36 mkr.

Libergs-epokens brukssamhälle

av Christer Ericsson

Professor Christer Ericsson, tidigare arbetare vid Nyby bruk, disputerade i historia vid Stockholms Universitet 1997 på en avhandling med titeln:

"Vi är alla delar av samma familj - Patronen, makten och Folket vid Nyby bruk 1890-1940"

Fenomenet paternalism, så som det utvecklades i traditionella brukssamhällen,

Brukspatronen Lars Linus Liberg

har i arbetarhistorisk forskning oftast beskrivits som en strategi ovanifrån, dvs. ett kontrollsystem upprätthållet av bruksägaren. Christer Ericssons avhandling om relationerna mellan bruksledning och arbetare vid Nyby bruk är ett försök att nyansera denna uppfattning genom att anlägga ett perspektiv som ställer arbetarna själva och deras påverkan av det paternalistiska systemet i fokus.

Frågan är alltså: hur framstod paternalismen som legitim?

Ericssons svar är att den i högre grad än man i allmänhet har föreställt sig handlade om ett oskrivet kontrakt med ömsesidiga rättigheter och skyldigheter för arbetsgivare och arbetstagare. Enligt förf. är paternalismen i första hand ett socialt system och bör analyseras som ett sådant.

Patronen var en "god fader" för sina anställda, och som förf. påpekar byggde hans trovärdighet just på hans funktion att vara en synlig fadersfigur, med ett betonat "personligt" förhållande till sina underlydande. Sträng men rättvis får man förmoda.

"Min slutsats är att industripaternalismen var en institution som arbetare och bruksägare vid Nyby bruk använde sig av för att i ett ömsesidigt samspel främja båda parternas intressen, allt inom ramen för en hierarkisk ordning".

**Brukspatronen
Linus Laurentius
Liberg 1847-1924**
blev mera känd som
Lars Linus och som
"brukspatron" och
"god fader" av arbetarna på bruket

I skriften om NYBY BRUKS LIBERGS-EPOK finns en uppräknig av alla herrgårdar (6 avbildas) som L. L. Liberg ägde med passusen:

"Dessutom ägde han Årby Såg & Tegelbruk samt frälsehemmanet Bånkesta, i Rekarnebygden. Han var också delägare i fastigheten Rosenbad i Stockholm, som han även byggde.

Av en tillfällighet ringde en museiforskare i Köping, Torbjörn Litsfeldt, i augusti och frågade vad vi kände till om grosshandlare Liberg och hans köp av Haga slott år 1894.

Eftersom jag spontant kopplade frågan till "Haga slott i Solna" så svarade jag att vi i våra efterforskningar, med stor hjälp av våra lokala historiker, inte hittat något belägg för detta, bara att han i Stockholm byggde Rosenbad.

När då Torbjörn Litsfeldt bad mig googla på Haga slott söder om Enköping och jag fann ett Haga slott i Enköpings kommun, med förtydligandet: *Ej att förväxla med Haga slott*, blev jag minst sagt förundrad över hur detta slott kunnat undgå våra efterforskningar om Libergsepoken.

Haga slott & tegelbruk köptes 1894

I Wikipedia kan följande historia läsas:

Haga slott är en slottsliknande herrgård, tidigare säteri, beläget i tätorten Haga i Svinnegarns socken ca fem km söder om Enköping i Uppsala län. Huvudbyggnaden uppfördes på 1660-talet efter ritningar av arkitekt Nicodemus Tessin d.ä.

"Libergs köp av Haga slott och tegelbruk 1894 missade vi i TNHS"

Haga sätesgård, 1668.

Hagas första kände ägare var Sten Bengtsson (Bielke), död 1408. På en holme vid Enköpingsåns utflöde i Mälaren lät han uppföra ett fast stenhus med namnet Marieborg. Hans son Ture Stensson (Bielke) till Kråkerum, död 1425, skall ha flyttat huvudsätet från Marieborg till "Gammal-Haga" bys ägor, där Hagas huvudbyggnad nu ligger.

Haga tillföll sedan kung Karl Knutsson (Bonde) efter hans första fru, Ture Bielkes dotter Birgitta, död 1436.

Genom hans dotter Kristina Karlsdotter (Bonde) kom det till hennes man, rikshovmästaren Erik Eriksson (Gyllenstierna) den yngre. Godset gick sedan i arv bland deras efterkommande till 1836 och ägdes under denna tid av släkterna Tre Rosor, Stenbock, Natt och Dag, Mörner, Falkenberg och Posse.

Den största betydelsen för Haga hade kammarrådet Gustaf Persson Natt och Dag (1627–1688) som var Henrik Georg Falkenbergs svärson. På hans initiativ uppfördes i slutet av 1660-talet nuvarande huvudbyggnad och för projektet anlätade han den för tiden framstående arkitekten Nicodemus Tessin d.ä..

Till egendomen hörde bland annat tegelbruk, kvarn och såg.

År 1836 sålde grevinnan Helena Charlotta Henrietta Posse och hennes man, statsrådet Carl Ludvig von Hohenhausen, godset till överhovstallmästare Ferdinand Braunerhielm

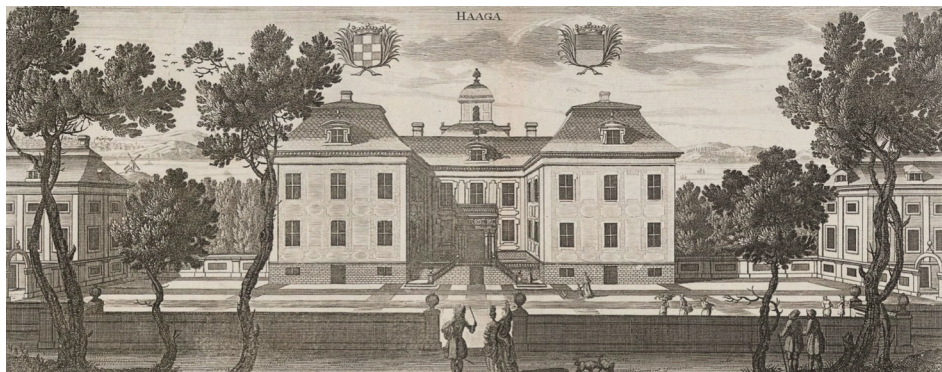
1894 blev grosshandlare L.L. Liberg ägare till Haga.

1905-1912 styckades en del av gårdens mark för villabebyggelse genom Haga Aktiebolag som ägdes av Liberg.

1912 förvärvades Haga av löjtnant Adolf Wersäll, som påbörjade en omfattande renovering och fortsatte med avstyckningen.

Hotell och Restaurationsanställdas förbund köpte slottet 1924 och gjorde det till sommarhem för medlemmar. Från början av 1940-talet till 1962 var Haga mental-sjukhus. Därefter stod slottet öde fram till 1984 då byggföretaget Anders Diös AB förvärvade egendomen och började renovera anläggningen.

Efter omfattande renoveringar blev Haga en hotell- och konferensanläggning som invigdes i maj 1990 och slottet är idag konferenshotell

Haga slott ur Sueciaverket 1690

Haga tegelbruk

Modern tegeltillverkning på Haga Tegelbruk i Enköping

Haga tegelbruk

söder om Enköping är Sveriges enda kvarvarande tegelbruk för fasadtegel. Bruket har 12 anställda och producerar året runt.

Tegel har tillverkats på Haga sedan 1660-talet. På en karta från 1668 finns ett tegelbruk redovisat direkt öster om Hagas huvud-byggnad. Det första moderna tegelbruket an-lades 1883 och ägdes av Haga slott. År 1922 bildades AB Hagaverken som ägare till tegelbruket. 1976 köptes bruket av KF-ägda Mälardalens tegelbruk.

KF sålde i sin tur till Stråbruken 1984, Optiroc tog över 1998, och det österrikiska bolaget Wienerberger har varit ägare sedan 2001.

Som tidigare antytts var säkerligen det av slottet ägda tegelbruket och slottets omfattande ägor med skogs- och lantbruk, med tillhörande sågverk och kvarn, det som fick L. L. Liberg att köpa Haga.

Nyby Bruks behov av eldfast tegel och träkol från den svenska skogen hade med de lyckade investeringarna 1885-95 hade ökat dramatiskt och med tanke på de problem man hade med det egna tegelbruket vid Krusgården var köpet av Haga säkert en bra investering.

Text och bilder: Benny Flodin

Känd från bl.a. SVT:s
Fråga Lund

Historisk afton med Gunnar Wetterberg

*"Från kris till kris.
Riksbanken genom 350 år"*

18/11 kl. 16:00 i Torshälla kyrka

Portarna öppnar 15:00.

Biljettsläpp den 29 oktober.

Pris 100 kr inkl. mingel med tilltugg.

Återförsäljare:
Biblioteket i Torshälla

På grund av kyrkans beskaftenhet har vissa platser TV-skärmar.
Kom i god tid för att få så bra plats som möjligt. Portarna öppnar kl. 15:00.
Inga reserverade sittplatser.

TORSHÄLLA HEMBYGDSFÖRENING
S:t Olofs Gille

SENIORERNA
Torshälla

Svenska kyrkan
TORSHÄLLA FÖRSÄMLING

Eskilstuna
kommun

Sparbanksstiftelsen
Rekarne

**Torshälla julmarknad på
Bergströmska gården**

**Kaffe med lussebulle
Glögg med pepparkaka
Tomten kommer med godis
Julklappslotteri**

Välkomna!

**Torshälla
hembygdsmuseum
Bergströmska gården**

***Öppet varje torsdag
kl. 13.00 – 16.00***

**Vi har böcker och olika
skrifter till försäljning bl.a.:**

Nya Torshälla ABC

***TNHS historiska skrifter 1-9
och Torshällas Tidslinje från
Istid till Nutid***

***Rekarnebygden i
backspegeln***

***Historiska skrifter om
Torshälla***

***Böcker om Marianne
Ebeling och Harriet Ebeling***

Torshälla stenkärlsfabrik

***Medlemstidningen S:t Olof
utkommer med fyra nummer
per år***

**Torshälla Hembygdsförening
S:t Olofs Gille**

Styrelse:

Tryggve Lundh ålderman	076-340 74 15
Jan-Erik Kling, v. Ålderman	070-565 56 41
Östen Belin, skrivare	076-833 21 23
Hans Eriksson, gärdeman	tel. 35 52 95
Benny Flodin	070-656 54 54
Mikael Nyman	tel. 35 84 81
Inger Brokvist	070-577 14 97

Suppleant:

Annette Hammarlund	070-585 56 82
Maj-Lis Strandberg	070-308 19 24

Museikommitté:

Styrelsen.

Arkivkommitté:

Benny Flodin, Björn Maxe

Trädgårdskommitté:

Jan-Erik Kling	tel. 35 56 41
----------------	---------------

Aktivitetskommitté:

Inger Brokvist, Annette Hammarlund Maj-Lis Strandberg (köksansvarig)

Dataansvarig:

Hans Eriksson	tel. 35 52 95
---------------	---------------

Bygdebånd:

Karin Lindh	072-323 15 45
-------------	---------------

Redaktion S:t Olof:

Benny Flodin

Bergströmska gården Hembygdsgård

Lilla gatan 12, TORSHÄLLA

Telefon 070 – 340 23 24

Medlemsavgift: 100:- enskild, 150:- familj

Plusgiro: 26 81 47-6

Postadress: Torshälla Hembygdsförening

S:t Olofs Gille, c/o Tryggve Lundh

Klostergatan 9, 644 31 TORSHÄLLA

E-postadress: info@sanktolofsgille.se

Hemsida: www.sanktolofsgille.se

Fridshem

byggdes om 1930 till dansbana som brann ned 2018, se sid. 3

Idrottsföreningen GUIF (Godtemplarnas Ungdoms Idrotts-Förening) bildades år 1896 i Torshälla. I början av 1900-talet köpte föreningen IOGT ett markområde vid nuvarande Torsharg. Detta för att så småningom kunna ge Torshällas ungdomar möjlighet till lek och träning. Föreningens ungdomar i GUIF sysslade då mest med löpning och fotboll.

Frivilliga krafter och medlemmar i IOGT-logen Frid i Torshälla började bygga en idrottsplats och ett sommarhem som stod klara år 1910. Platsen kallades Frids-Hem efter Logen Frid. Fridshem användes så småningom som serveringskiosk vid idrottsplatsen.

Bernt Pettersson har i en tidigare S:t Olof berättat hur han som barn cyklade till Fridshem på söndagsmorgnarna. Det fanns en lucka under kiosken där han kunde krypa in och leta efter pengar som hade ramlat ner genom de breda golv-springorna.

Under slutet av 1930-talet gjordes en om-/tillbyggnad av Fridshem och man kunde då uppföra teaterstycken, ta emot artister och dansorkestrar. Flera, på den tiden, stora artister uppträdde på Fridshem, även Torshällas egen primadonna Mary Rapp. På senare år kom dansorkestrarna bl.a. Kurt-Görans, Monotones, Ejdetjärns m.fl.

Nu finns inte Fridshem kvar som ett minne från förr. Så sorgligt när man vet hur många frivilliga krafter som ställde upp för att ungdomen skulle få en vettig och innehållsrik fritid.

Text: Janett Eriksson

Källor: Torshälla ABC 2017,

S:t Olof nr 1 -2000, Wikipedia